

ABONAMENTUL:

Un an 200 L
6 luni 100 L
3 luni 50 L

Redacția și ad-
ministrația Arad,
Bulevard. Regina
Maria 12. Etaj I.

Mihailina Nouă

In fața mormântului
Marelui Brătianu în-
treagă suflare romi-
nească se închină cu
pioasă recunoștință.

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul IV. — N-rul 49

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

Arad 25 Noembrie 1927.

ION I. C. BRĂTIANU A MURIT!

Vestea a căzut că un trăznet!

Brătianu, primul ministru al Țării și omul pe ai cărui umeri apăsă întreaga povară a conducerii neamului nostru și a consolidării acestei Țări, a închis ochii pentru totdeauna.

Până acum patru luni își împărțise răspunderea cu Acela al cărui devotat sfetnic și servitor îi fusese tot timpul glorioasei Sale domnii. — Dela 20 Iulie încoace, Brătianu a condus singur. Oricine ar îndrăzni să vadă în aceasta o vină, va trebui să se descopere în fața uriașei răspunderi ce și-o asumase.

Tatăl său, bătrânul Ion Brătianu, a întemeiat România modernă.

Ionel Brătianu a înfăptuit România Mare. Fără nici un echivoc:

Ferdinand I, Ion Brătianu și Ostașul român au înfăptuit România Mare.

Ion Brătianu a inițiat marele reforme.

El a prezentat Regelui său cele două acte care au revoluționat Țara, asigurându-i liniștea și prosperitatea:

Votul universal și reforma agrară.

Tot ce s'a făcut bun în ultimile două decenii în această Țară se datorește în bună parte excepționalelor sale calități de **Om de Stat**.

Pentru că om de Stat — și nu politician — a fost Ion Brătianu.

Și știm cu toții cât de puțini oameni de stat am avut în trecutul nostru istoric! —

În 1914, la câteva zile numai după stingerea din viață a lui Carol I, închidea ochii bătrânul și devotatul său sfetnic, Dimitrie Sturza.

Dureroasă coincidență. La patru luni dela moartea lui Ferdinand I, cel mai devotat dintre sfetnici, cel mai bun și cel mai iubit dintre prietenii Săi, îl urmează.

Ion Brătianu, ca Prim-Ministru, ținea în mâinile sale, Cârma Statului.

Moartea l-a surprins la post!

Ostașului — amic sau dușman — care moare la postul său cu arma în mână, i se dau onorurile.

Țara întreagă a îmbrăcat zabranic negru și cincisprezece milioane de Români liberi îngenunchiază la catafalcul vrednicului lor cârmuitor.

Acolo unde se va fi dus, lângă Regele său și al nostru, Ion I. C. Brătianu poate fi fericit: a părăsit o viață vremelnică și a intrat pentru totdeauna în istorie.

Dela Mihai-Viteazul la Regele Mihai I

— Cuvântarea rostită de D-l profesor **Al. CONSTANTINESCU** în ziua de 8 Noembrie c., în sala Palatului Cultural. —

III.

Poetul Grigore Alexandrescu spune într-una din poemele sale adresându-se lui Mircea:

Dar cu slabele mijloace — faptele-ți sunt de mirare!
Pricina, nu rezultatul, laude și-a câștigat.

Mai vărtos se poate spune acest lucru despre Mihai Viteazul.

„Ce viață e aceea trăită în scurta perioadă de 8 ani cât a domnit, cu necurmată trudă, veșnic pe drumuri și în bătălii?..“

Viață de erou este aceasta, iar faptele lui ating măreții epice.

Și erou, erou mic îi apare Mihai

Viteazul, în acea poemă a vredniciei românești pe care a scris-o Bălcescu și din care am desprins și noi câteva pagini.

Am împletit istoricul actelor lui Mihai Viteazul cu citate din cartea lui Bălcescu, nu numai pentru că Bălcescu este cel mai de seamă istoriograf al lui Mihai — dar și pentru că în această zi a recunoștințelor se cuvine să aducem un pios omagiu marelui suflet al lui Bălcescu.

Un suflet tot atât de neastâmpărat ca și al eroului său Mihai, dar spre deosebire de aceasta aciuat într'un

corp lipsit de vigoare, anemiât și doborât de boală.

Se împlinesc anul acesta 75 de ani dela moartea lui. (29 Noembrie 1852).

În șcurta lui viață pământească, petrecută între anii 1819—1852, sufletul lui Bălcescu, chinuit de un naționalism fără pereche, nu și-a găsit astâmpăr.

La 20 ani este ofițer. La 22, revoluționar, intră în închisoare, de unde iese peste un an cu sănătatea zdruncinată. Ia parte activă la revoluția dela 48 — Pe el îl indică Ghica drept prim autor al proclamației dela Islaz.

Neisbânda revoluției îl determină să plece — odată cu alți patrioți revoluționari — în Franța, măhnit de zadarnica strădanie pentru o șpartă mai bună a neamului și ros de tifozie.

Aptitudinii de istoric a dovedit de mic, din școală. Ghica ni-l arată purtând zilnic un caet cu extrase din cronicarii și istoricii noștri.

Aspecte economice din Munții Apuseni

De Traian Mager, prof.

Ținutul Hălmagiului.

O bucată de pâine mai mult, — și apărarea națională va găsi în Munții Apuseni în vreme de nevoie totdeauna brațele viguroase, nervul rezistent și inima larg deschisă pentru entuziasmul patriotic.

(Urmare.)

Așa, în anul 1905, comuna Bodești a cumpărat ultima falcă de moșie „domnească“ a grofului Csáky. Conștii de însemnătatea evenimentului, țărani au înălțat în ziua de Rosalii a anului 1908 un monument de piatră în punctul cel mai înalt al moșiei, pe vatra conacului domnesc de odinioară, lăsând să se sape pe acel monument cu litere de aur inscripția următoare, care deși cu reticențe în exprimare, este totuși adânc semnificativă:

„Cu ajutorul lui Dumnezeu s'a cumpărat acest pământ, numit Heread D. D. Grof Csáky în anul 1905, prin foștii urbarialiști din comuna Bodești, etc“. Urbarialiștii, sunt foștii iobagi ai grofului.

După 1900, când începe mai înverșunată campania de maghlarizare, s'a înființat o bancă ungurească în Bala de Criș (Körösbánya és Vidéke) cu o filială și în Hălmagiu, care avea intenția să cumpere imobile țărănești, pe care să le ofere statului pentru colonizare de Unguri printre Români. În anii premergători războiului, dată fiind criza economică în care ajunsese țărănimea înglobată peste măsură în datorii de bancă, se și începuseră operațiunile de cumpărare, cărora le-a pus capăt numai războiul cu devaluarea valutei și sfârșitul lui favorabil pentru noi. În anul acesta, 1927, banca ungurească a trebuit să ceară fuzionarea cu banca „Crișana“, românească, din Brad, care asemenea avea filială și în Hălmagiu.

Și, pământul acesta a ajuns în fine în proprietatea acelor, care de mil de ani l-au apărat cu sângele lor în vremuri de restriște, precum l-au hrănit din belșug cu sudoarea și lacrimile lor în ceasurile de muncă istovitoare.

Populația

Numărul populației de 19,250 reportat la suprafața socotită în Klm. pătrați, 427,— reprezintă o densitate de 46 locuitori pe 1 kilometru pătrat. După naționalitate avem: români 18,979, maghiari 123, evrei 58, germani 41, alte naționalități 49.

Majoritatea minoritarilor locuiesc în Hălmagiu ca măestri și comercianți. Numărul lor a scăzut dela unire încoace; din 658 câți erau în 1910, am avut 333 în 1920 și 271 în 1927, vorbind azi cu toți românește.

Am urmărit dezvoltarea populației din zece în zece ani începând dela anul 1870, pe care o prezint în următorul tabel:

Pătruns de necesitatea unei evocații reînvieri a trecutului glorios, studiază cu neaș organizarea militară, politică socială și economică a țărilor române și pentru consolidarea unirii suflatești publică la 25 de ani într-o revistă din Iași, un studiu despre „Puterea armată la Românii din Țara Românească“ pe care-l completează peste un an prin publicarea, în revista sa din București, — simbolic intitulată „magazin istoric pentru Dacia“ — a studiului „Puterea armată la Românii Moldoveni“. Se ocupă cu „Starea socială a muncitorilor plugari“ a căror libertate atât o prețuiește încât atribuie — și poate cu bună dreptate — căderea lui Mihai așezământului său de robire a țaranului.

Conceptia despre Mihai-Viteazul ca erou de epocă națională și simbol al unității neamului, aparține în întregime lui Bălcescu. Cronicarii și scrii-

(Continuarea în p. 2-a.)

COMUNA	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1927
Hălmaşiu	1301	1105	1041	1235	1325	1219	1125
Hălmaşel, Sârbi, Târnaviţa	1833	1844	1993	1927	2426	2381	2352
Luncşoara, Voşdoci	674	758	914	889	1119	1051	1075
Poenariu, Toheşti	670	622	674	742	834	571	701
Târmure, Ioneşti	621	574	674	652	797	744	733
Tisa	513	548	556	619	723	686	674
Ochituri: Ocni, Ocşor	859	709	804	842	960	888	937
Băneşti, Cristeşti	665	620	736	730	806	732	767
Brusturi	772	772	851	940	1118	1059	1121
Bodeşti, Mermăşti	463	431	602	664	779	698	683
Leasa, Leştioara	702	556	667	734	819	710	759
Vărturi (Ciuciu)	842	776	857	1063	1221	1236	1038
Măgulicea, Vidra	1405	1187	1241	1273	1307	1234	1205
Lazuri, Groşi	934	895	1024	1153	1314	1230	1215
Avram Iancu (Aclua)	1182	1142	1134	1277	1366	1118	1082
Poiana, Brusturesc	487	483	508	576	634	596	555
Pleşcuşa	562	497	540	599	598	567	510
Aciuşa	552	500	541	560	541	511	502
Dumbrava, Budeşti	593	576	627	600	679	665	640
Guravii, Rostoci	642	628	739	758	743	718	654
Tălagiu	910	850	899	972	1198	1000	972
Total:	17182	16114	17582	18863	21207	19634	19250

Am avut, deci, în anul 1870, — 17182 suflete; 1880: 16114; 1890: 17582; 1900: 18863; 1910: 21207; 1920: 19634 şi în anul 1927, — 19250 suflete.

Spre deosebire de civilizaţie, înţelegând sub cultură suma deprinderilor morale, viaţa satelor de aici a fost dominată de o profundă cultură spirituală. Sinuciderea sunt foarte rari, precum foarte rari sunt şi omorurile premeditate. Dacă rar se întâmplă crime, motorul este aproape totdeauna surescitaţia provocată de alcool.

Curtile şi casele aici nu sunt „Burguri“ zăvorâte, menite să apere viaţa şi bunurile în contra rău făcătorilor. Porţile, unde şi există, nu se încuie nici odată, precum nu se încuie nici chiar în timpul nopţii uşile caselor. Pe rudă în tinda casei ori a cămării atârna rufăria şi alte obiecte, de cari nu se atinge nimeni. Dacă vreun nenorocit ar cădea în ispită să calce această morală austeră, este considerat de „om stricat“, cunoscut până în al nouălea sat şi condamnat ostracizării.

Cât priveşte morala economică, principiul este, să lucrezi cât mai mult să mănânci cât mai puţin şi să fii cruţător. Obiect de satiră în toate ocaziile este leneşul, cel ce se lasă uşor la mâncare şi risipitorul. Nicăieri nu se respectă mai sever dictonul, că mâncarea nu este scopul vieţii, ci numai un mijloc pentru susţinerea ei. Perseverarea prea severă în această direcţie, face ca mesele să fie, afară de sărbători, de tot frugale. Cât ţine sezonul fructelor un codru de păine cu poamele ce se înălţesc la fiecare pas, constituie de multe ori şi „prânzul“, şi „gustarea“, şi „cina“.

Dacă în genere aici nu se desvoltă o muncă aşa de intensă ca şi la câmpie, aceasta se atribuie faptului, că rodul muncii, prea neînsemnat, nu-l stimulează pentru eforturi înţepite, şi nimeni nu s'a gândit să-i pună ţărânuşului la îndemână mijloace de perfecţionare în lupta dărză cu natura puşin darnică.

Statul modern împreună cu împovăţoarea lui administraţie, apare în faţa acestei populaţii nevoiaşe numai în postura de Cerber exploator, nu şi în cea de ocrotitor a nevoilor sale. Din aceea ce l se la cu ambele mâini, nu i se mai restituie nici măcar o infimă părticică sub formă de ajutor înţeles şi simţit de el.

Astfel, standarul de viaţă al ţăranului de aici este minim. În vremuri de restrişte economică care s'a anunţat şi în prezent, el îşi reduce la minimum posibil trebuinţele şi vegetează o viaţă chinuită, dar nu-şi părăseşte gila sărăcăcioasă. Se aseamănă cu acele cloturi de arbori singuratici de pe margini de râpe, în bătaie vânturilor, ciopârţiţi de secure, cu rădăcinile desgolite de şuvoiul ploilor, — care cu cât sunt mai năpăstuite de vitregia sorţii, cu atât îşi învâjoşează mai mult lemnul şi nu succumbă cât timp o singură vână sănătoasă le mai poate smulge mustul dător de viaţă.

V. Nicolescu şi Ath. Mărculescu

AVOCAŢI

Strada Eminescu Nr. 6

Consultaţii orele: 9—12 a. m. 3—6 p. m.

Telefon 5/68.

524

torii dinaintea lui n'au avut-o nici unul. Ea s'a zămislit în creerul lui s'a înfiripat şi concretizat în opera lui şi s'a desvoltat cu toate generaţiile dela 1860 încoace luând proporţiile uriaşe care au culminat în 1916 cu dărâmarea Carpaţilor!

Atât de imens devine Mihai în concepţia acestor generaţii încât poetul Coşbuc inspirat de epica înfăţişare a luptei de la Călugăreni ni-l arată astfel pe Mihai:

Dar iată-l! E Vodă! Ohiaurul
Mihai!

Aleargă navală nebună
Imprăştie singur pe câştii adună,
Către câmpul tăind de pe cai.
El vine spre paşă; e groză şi vai
Că vine furtună!

Sălbatecul Vodă e'n zale şi fer
Şi zalele-i zuruie crunte;
Gigantică poartă ocupolă pe frunte
Şi vorba-i e tunet, răsuflul ger,
Şi Vodă-i un munte.

Iar peotul Cerna îndeamnă Zeiţa
Păcii să-şi la zborul înapoi până nu
vom izbui să vindecăm străvechea
rană, pentrucă:

De-ar amuşi în mâna noastră durda
Ce-ar zice stănta umbră dela
Turda
Al neamului străjeri!..

şi pentrucă:

Tot fulgeră de dincolo de moarte.
Însăngerata spadă-a lui Mihai.
Iar la lumina ei, citim deodată
Şi slava şi durerea noastră toată.

Toate aceste podoabe ale literaturii româneşti şi alte multe încă, se datoresc exclusiv lui Bălcescu şi vrednicel sub epopei.

Pentrucă o epopee este „Istoria Românilor sale Mihai Viteazul“, o epopee ruptă, pagină cu pagină, cuvânt de cuvânt din sufletul lui!

Concepută în Ţară, începe a o lucra la Paris, o poartă cu el într'un sat de lângă Paris, într'un oraş din sudul Franţei, prin Italia de Sud, la Constantinopole. De-aici cere voie a intra în ţară. Nu i se permite. „Cu sufletul întristat, cu pute-ile slăbite, se întoarce tot pe mare către apus, purtând în sărăcăcioasa lui ladă de exilat, ca odinioară Sincai în desagi, scumpele sale manuscrise“.

Două-trei săptămâni după ce l-a fost refuzată intrarea în ţară, moare la Palermo în Sicilia, şi e îngropat în cimitirul Capucinilor, în groapă ob-

Cât priveşte structura fizică a acestor munteni, — ei sunt de mărime mijlocie, pe alocurea chiar înalţi, destul de robusţi, îndrăzneţi şi de o rezistenţă uluitoare în suportarea tuturor greutăţilor morale şi fizice deopotrivă. Această însuşire le imprumută calitatea de buni oştieni, ce n'a fost desmintită nici în ultimile evenimente ale războiului pentru unirea tuturor Românilor.

Precum în revoluţiile precedente, a lui Horea şi Avram Iancu, ţinutul Hălmaşului şi-a spus răspicat cuvântul şi în recentele evenimente. România Mare datează aici dela începutul lui Noemvrie 1918. cu 6 luni înainte de a fi fost desrobît restul jud. Arad. Imediat după izbucnirea desordinii în armata austro-ungară, acest ţinut se organizează milităreşte în gărzi naţionale cari urmăresc nu numai menţinerea ordinii, ci şi aceea de ariergardă a armatei regale române (în baza unui ordin în scris, pe care îl vom utiliza cu altă ocazie.)

Până în Hălmaşiu, nimeni n'a tras un foc de armă asupra hoardelor ungureştil ce grasau în jos pe valea Crişului, batjocorind, jefuind şi schingiulnd populaţia românească, îndeosebi pe intelectuali, dintre cari mulţi şi-au pierdut viaţa în mâinile nelegiuitorilor. Aici s'a întâmplat cel dintâiu „incident“ pe linia demarcaţională. Când, la 14 Februarie 1919 un detaşament duşman de vreo 200 soldaţi încercă să-şi forţeze intrarea în Hălmaşiu, fu întâmpinat de 50 gardişti din Hălmaşiu, la gura tunelului din Cluci (sub comanda locot. R. Mager)

Clocnirea a fost sângeroasă, duşmanul a pierdut 14 morţi şi răniţi, între cari morţi pe loc un ofiţer şi doi subofiţeri, — iar noi, doi prinsonieri, cari au fost împuşcaţi apoi.

Faptul deşi nu comportă nici o importanţă în ansamblul marelui epopei, privit în sine, însă, denotă totuşi caracterul acestei populaţii muntene.

Covârşii de forţe superioare, ce înaintează cu tren blindat şi artilerie în contra gărzii, aceasta se retrage spre Brad, în sânul armatei române, unde împreună cu alţii localnici formează Corpul Voluntarilor Horea, acţionând efectiv în ultimile faze ale războiului pentru dezrobire.

Am urmărit problema acestor munteni şi din punct de vedere al apărării naţionale şi constatările comisunilor de recrutare probează din plin aserţiunile de mai sus.

Aşa, în judeţul Arad, nici chiar românii din regiunea mănoasă a Pecicăi-şii Nădlacului, nu prezintă la asentări materialul cel mai potrivit. În această privinţă sub toată critica stau tocmai bogatele comune svăbeşti, şi ungurii. Îndeosebi şvabii sunt în plină decadentă caşi rasă.

Material escelent pentru recrutări oferă românii din Podgoria Şriei, mai apoi tot românii din Ineu, Şebiş şi Hălmaşiu.

O bucată de păine mai mult, şi apărarea naţională va găsi în Munţii Apuseni la vreme de nevoie totdeauna braţele viguroase, nervul rezistent, şi inima larg deschisă pentru entuziasmul patriotic. (va urma)

Expoziţia colectivă Desideriu Sima şi Iosif Schweitzer.

În sala de expoziţii a Palatului Cultural D-nii Sima şi Schweitzer şi-au expus lucrările lor din acest an. Mărturisesc că este una dintre cele mai reuşite expoziţii din această toamnă şi dela început privirile au fost atrase de coloritul viu al foarte reuşitelor portrete ale D-lui Sima. D-sa stăpâneşte o tehnică desăvârşită în distribuirea culorii şi redarea nuanţelor. Vom semna din lucrările sale numai câteva, deşi aproape toate ar trebui menţionate:

Munca de primăvară (58) cu acel cer alburii caracteristic zilelor capricioase de April ploios; *Spre seară* (22), sau frumosul *Amurg de iarnă* (37).

Biserica neagră (57) sau *Uliţă veche din Braşov* (63) redau toată atmosfera de melancolie a oraşelor de provincie.

Di Sima este un incontestabil talent şi aceasta se vedeşte clar din bogata sa expoziţie.

Di Schweitzer obsedează cu predicţie peisajul de ţară cu cerul de un albastru intens. Ne dă frumoase realizări în *Curtea mea din Bala Mare* (85), în *Zi caldă de vară* (82), în lucrarea de precizie *Înainte de furtună* (75) sau în efectul de lumină din *Apusul soarelui pe lacul Pinteia* (81).

Admirabilele *Crizanteme* (91) şi *Bujorul* (90) arată că Di Schweitzer ştie să surprindă sufletul tainic al florilor.

Expoziţia colectivă a D-lor Sima şi Schweitzer este pentru Arad o interesantă manifestare de ordin artistic şi toate laudele se cuvin celor doi expozanţi.

Ed. I. Găvănescu.

ştească a săracilor. „Istoria Românilor sub Mihai Viteazul“ a rămas neterminată. Proiectase 6 cărţi. N'a scris decât o parte dintr'a 5-a. Pe-a 6 n'a început-o.

Şi e interesantă următoarea observaţie, a istoricului Gr. Tocilescu, — care s'a ocupat cu viaţa şi opera lui Bălcescu:

Spunei el:

„Aici se opreşte peana lui Nicolae Bălcescu. Era capitolul 33 al scrierii sale care corespunde la capitolul 33 al vieţii sale, vârsta la care a murit! Este o întâmplare curioasă, analoagă cu aceea a lui Napoleon cel Mare, în manuscrisele cărui s'a găsit un manual de geografie, scris în ju-neţea sa, neterminat, şi care se oprea tocmai la insula S-ta Elena unde 30 ani în urmă, marele împărat avea să-şi sfârşească cariera“.

Sufletul eroic al cărţii sale l-a transmis Bălcescu până şi marelui Hasdeu care, în monografia sa „Joan Vodă cel Cumplit“ urmăreşte întocmai planul monografiei lui Bălcescu, din care citează pagini cu această simplă dar elocventă menţiune admirativă: „O

citez în întregime, ea este a lui Bălcescu“!

Pentrucă, realmente, Bălcescu n'a fost numai un simplu inspirat istoric romantic ci şi unul dintre iviştătorii poeziei româneşti...

Acesta a fost Bălcescu, marele cântăreţ al eroului pe care îl prăznuim astăzi...

Toată viaţa lui a fost un entuziasm un mare mare nebun; şi dacă ne-ar da D-zeu şi astăzi astfel de nebuni, — măcar câte unul la o mie de oameni cumiştii, de care suntem sătuli...

Doamnelor şr Domnilor

Oamenii şi lucrurile au o valoare reală şi una reprezentativă.

Oamenii simpli şi tineretul în plină dezvoltare intelectuală, e bine să vadă oamenii şi lucrurile prin reprezentaţii — să interpreteze faptele în mod simbolic.

Aşa cum noi şi părinţii noştri şi părinţii părinţilor noştri le-am văzut şi interpretat.

(Urmarea în nr. viitor.)

BISERICA.

Biserica în America de Nord

America de Nord (Statele Unite) făurește tocmai în zilele noastre o lume nouă, a cărei conture grandioase se întrevăd depe acum. Concepții despre viață, fundamentale schimbate, față de cele europene, — stau la baza ideală a acelei lumi, a cărei perspective amenință să eclipseze faima Europei.

Și ce e mai curios: origina popoarelor, cari au asigurat Americii necunoscutul avânt, tot europeană e, — căci acei americani sunt emigrați europeni, — de acum ori de mai de mult.

La începutul emigrării europenilor, America era, — cum e încă și azi o bună parte a ei, — sălbatică. Europeanul a trebuit să facă totul începând de la căile de comunicații până la ultimele stabilimente industriale — pentru a putea exploata imensele bogății naturale. Un teren inepuizabil pentru muncă, — oferea aceea lume nouă unde alergară toți acei europeni, cari erau apăsați acasă de greutatea traiului.

Cei mai numeroși emigrați i-a dat la început Anglia. Englezii duceau cu ei și obiceiurile de acasă, cu biserica lor anglicană, care cultivă atât de mult predica, — și conferințele, — cu tot felul de întruniri (convention).

Omul, ca ființă sociabilă, naturală că simțea și în lumea aceea sălbatică, nevoia unei vieți sociale. În împrejurările date, manifestarea acelei vieți a început în jurul bisericii și particularitățile bisericii anglicane, și peste tot a celor protestante, erau proprii de a satisface multe din necesitățile sufletești ale credincioșilor lor. Preoții, dându-și seama și de rolul social ce-l are de împlinit biserica și-au și dat silința să satisfacă acestei chemări, chemând populația în cercuri tot mai largi în jurul bisericii. În predicile și conferințele lor, ce cuprindeau cele mai diverse probleme, dând sfaturi și îndrumări practice pentru viața de toate zilele.

Emigrații aparținători altor națiuni, doritori de a beneficia și ei de învățăturile, ce le culegeau englezii la întrunirile (convention) aranjate de biserica lor, — au început a învăța limba engleză. Iar mai târziu, când numărul lor s'a îngroșat atât de mult încât au fost în stare a întindea o biserică de confesiunea lor, — au transplantat tot ce-au găsit bun la concetățenii lor englezi.

Prin învățarea limbii engleze și prin apropierea de mentalitatea engleză, s'a făcut un pas însemnat pentru apropierea de cultura acestui mare popor; — și în acest mod s'a pus baza ideii de cetățenie americană, atât de anglofilă. Azi oricare cetățean al Statelor Unite îți răspunde, care e origina lui, el vorbește însă cu predilecție engleză, și se declară a fi american. La formarea acestei mentalități a avut un rol preponderent biserica și pe noi acest fapt ne interesează aci, pentru a arăta o latură, atât de binefăcătoare a rostului ei social. Imbrățșând biserica fără exageratele scrupule dogmatice ce se manifestă la noi, — întregul complex al nevoilor vieții, că a domnit în America o putere socială dintre cele mai formidabile, — căci a revărsat asupra credincioșilor ei toate binefacerile ei. Conferințele, conținând orice subiect lumesc, — trecute prin prizma moralei creștine, ating un dublu scop: leagă interesul credincioși

lor față de biserica mamă, care îi ocrotește și povățuiește la toate cele bune și povățuiește la toate cele bune și folositoare, — și *infăptuiesc* prin propagarea chiar indirectă a moravurilor bune, — alevea, viața și învățăturile lui Hristos. Nici nu-și poate alege biserica un scop mai frumos!

Amintim acestea pentru a arăta de ce sunt capabile bisericile protestante, pe cari contrari vederilor noastre ni-le prezintă, ca și când s'ar prăpădi după misticismul oriental!

În Statele Unite nord-americane, — patria tuturor libertăților cetățenești, — nici învățământul religiei și nici suportarea unui impozit de cult, nu e obligatoriu. Și cu toate acestea instrucția religiei, — poate tocmai pentru că e facultativă, — este făcută tot așa de temeinic, ca și în Europa, — iar preoții sunt mai bine retribuiți. Dintr'un studiu al unui scriitor german reținem nota interesantă că a găsit în Statele unite o parohie germană, numărând abia 1500 suflete, dar care avea un budget de 50000 dolari (8 mil. Lei), din care îi reveneau preotului 6000 dolari ca leafă, plus automobil la dispoziție. În fruntea parohiei era un preot tânăr, care mai avea încă un asistent și trei secretare, cari lucrau neconținți la 3 mașini de scris, rezolvând multiplele cereri ale parochienilor.

Cum vedeți, înțelegându-și acolo preoții rostul, au făcut ca biserica să cuprindă viața cu toate manifestările ei. Devenind biserica o instituție, în care pulsează viața, a legat credincioșii de ea, și aceștia aduc jertfe benevole pentru susținerea ei. Ei își trimit copiii tot benevol pentru a se împărtăși de instrucția religioasă. În astfel de împrejurări biserica nici nu simte nevoia introducerii stemului unui impozit de cult obligatoriu, — câtă vreme la noi puțini dintre preoții de azi și-ar putea asigura existența materială fără leafă de la stat, și taxe stolare, — și nici biserica nu știm ce-ar face — fără impozitul obligatoriu al cultului.

Primii europeni imigrați, au sosit în America mânați de griji materiale, — căutând acolo fericirea lumească care îi alină. Preocupările, prin excelență materiale, ale Americanului, au influențat din toate punctele de vedere întreaga mentalitate a lui. Preotul, care ar fi propovăduit numai fericirea viitoare, scadența după moarte, fără să aibă în vedere, că imigratul a sosit acolo pentru găsirea celeilalte, ar fi riscat să strige în pustiu și s'ar fi expus a rămâne peritor de foame. Adoptându-se nevoilor vieții, s'a pus și pe sine la adăpostul grijilor materiale, a făcut și din biserică o instituție folositoare, și infiltrând morala creștină în toate acțiunile desfășurate în jurul bisericii, — fie chiar și mai ales nebisericesti, — a contribuit la formarea acelor moravuri austere, cari caracterizează viața socială din Statele Unite. Și pentru aceasta incomensurabilă realizare biserica americană merita toată venerațiunea omentmet.

Vom aminti aci o formă, cu ajutorul căreia biserica americană (confesiunea nu împoartă), își adună fondurile necesare susținerii bisericii; o formă care urmărește în același timp și realizări de ordin moral și social practic. Într'un orașel, se adună în fiecare lună odată, toți credincioșii fără

doosebire de sex, vârsta și situație socială, — unei bisericii, — reprezentând cu aceea ocazie toate organizațiile lor sociale, culturale ori profesionale, — la o masă comună, prezidată de preot. Nainte de a începe mâncarea, spun cu toții în cor o rugăciune. După terminarea mâncării se pun în discuție diferite actualități de interes local, apoi vine rândul câte unui conferențiar anume chemat și după prelegerea acestuia de regulă urmează cântări patriotice, glume veselle, și chiar joc uneori. Pregătirea mâncării o fac soțiile celor prezenți, — cu rotația; — iar servirea o fac fetele tot cu schimbul. Profitul ce rezultă din astfel de mese comune, — îi revine în întregime bisericii.

Americanul își plătește de bună voie preotul, însă în schimb îl cere contraserviciu de folos practic, — el vrea să audă din gura preotului adevărul și apărarea dreptății, — și în măsura ce preotul satisface acestel cerințe, îl remunerează și îl respectează.

În orașul Madison din Statul Wisconsin d. e., studenții și studentele de la Universitatea de acolo, cercetează mai regulat biserica, decât școala; fiindcă preotul bisericii unitare de acolo, tratează în predicile sale, cele mai variate probleme sociale și umanitare. În alte părți se țin în biserici tot felul de întruniri, de interes social, ba chiar și reprezentații de cinematograf. Alte biserici au zidite alături săli de gimnastică. Petrecerile tineretului sunt îndrumate de preot, care împreună cu părinții le supraveghează de aproape, și nu le conturbă ori opresc, decât dacă s'ar abate de la bunele obiceiuri.

Cu un cuvânt biserica a pătruns adânc în viața socială și familială, ceea ce a dat naștere bunelor moravuri, ce fac atâta cinste azi americanului din Statele Unite. Protecția femeii, mai recent oprirea consumului alcoolului, standardizarea, etc., sunt corolarul unei vieți sociale sănătoase, superioare celei europene.

Ori cât de simpli ar părea americanii, ei sunt mai armonici sufletește, decât europenii, — și de aceea sunt și mai mulțumiți. Superioritatea vieții lor sociale, reține tot mai mulți din europenii, plecați acolo cu gândul de a se reîntoarce. Acei emigrați europeni nu mai simt nici dragostea de patrie; și dacă dorul de familie îi readuce în țara natală, mulți din ei se simt aici streini și stingheriți.

A. M.

Conferința d-lui prof. Capidan: Macedo-Românii. — Vechimea și înmăntarea lor.

Duminică 20 Noembrie D-I prof. Capidan și-a dezvoltat în sala Palatului Cultural conferința sa tratând despre Macedo-Românii. D-sa arată, că astăzi sunt mai mult de un milion de Români în afară granițelor țării: dincolo de Nistru, în valea Timocului, în Istria și în Macedonia. Despre acești Români din Pind sau Aromânii avem dovezi din cele mai vechi timpuri. Ei sunt pomeniți ca păstori Valachi de către Ana Comnena și Choniates, care vorbesc de obiceiul lor de transumanță, adică scoborârea în văi iarna și reîntoarcerea păstorilor în munți cu oile odată cu venirea primăverii.

Românii din Macedonia erau mult mai răspândiți ca astăzi. Trând în mijlocul Slavilor ei au fost asimilați de aceștia și acum doar numiri românești de munți ca Domnitor, Visitor mai arată trecerea lor pe acolo.

Importanța economică a acestor Români era mare la începutul epocii moderne. Ei se întâlneau ca negustori

Pelerinajul Arădanilor și Bănățenilor la Locurile sfinte.

Preasfințitul nostru Episcop și Stăpân Grigorie, este însuflețit de dorința pioasă de a întreprinde o călătorie de închinare la Mormântul Domnului și la Locurile sfinte, în primăvara viitoare. Nă mă îndoiesc că se vor găsi mulți pelerini, cari să însoțească pe P. Sf. Sa, din eparhia Aradului și de aiurea, dar mai ales din *întreg Banatul*, care s-a afirmat statornic în fruntea tuturor inițiativelor de înălțare sufletească.

Ca unul care am avut parte de marea fericire de a mă putea închina cu smerenie la Locurile sfinte, cu prilejul pelerinajului de sub conducerea I. P. Sf. Sale Mitropolitului nostru Nicolae din toamna anului 1925 am primit cu dragă inimă încredințarea P. Sf. Sala D. Dr. Ep. Grigorie, de a organiza pelerinajul, pe care îl va conduce, cu ajutorul lui Dumnezeu, prin Aprilie 1928.

Astfel rog pe cei dornici de înviore religioasă și de înnoire sufletească să binevoiască a se anunța din bună vreme, la adresa mea ca, amăsurat numărului de pelerini, să putem face convenite pregătiri de călătorie și necesarele orânduiri de bună găzduire în Țara sfântă.

La pelerinajul nostru pot lua parte intelectuali și țărani, tinere și bătrâni, bărbați și femei, toți câți simt însuflețirea sfântă de a călca pe urmele Mântuitorului.

Eu stau la îndemână cu orice lămuriri și orientări, pe seama ori cui va simți inspirat de gând cucernic la vestea, pe care o împărtășesc aici. Și voi avea mângâierea unei datorii de recunoștință împlinită în ziua când voi putea înfățișa P. Sf. Sale lucrul, orânduit cu nădejdea de izbândă deplină.

Pentru un suflet, de creștin, socotesc că nu poate fi o mai mare bucurie și fericire pământească decât aceasta: de a putea să și plece genunchii în cucernică închinare, în biserica credinții noastre din Ierusalim și să atingă sfelnic cu buzele piatra, ce acoperă sfântul Mormânt al Domnului. Florii religioși și tresăririle spirituale și spiritualizante, pe cari le-am resimțit acolo, nu este grai să le spună, nici condei să le scrie. Ele ne vor însoți cu amintirea lor până la mormânt. Și ne vor fi un statornic izvor de înviore și însuflețire religioasă.

În vremile de credințioasă caldă și luminată, Țara noastră a trimis mulți închinători în depărtatul Răsărit. Acum am apucat din nou firul datinei pioase a cucernicilor înaintași. Dumnezeu milostivul va răsplăti și noauă, celor de acum, cu iertarea păcatelor ostenelele drumului de căință; va dărui mângâiere sufletelor obidite și va revărsa harul și binecuvântările sale de sus peste viața și osârdnicile noastre de închinători pioși.

Chiem deci pe tot sufletul dornic de mântuire: să se rupă pe 23 săptămâni din legăturile vieții, ce-l țin legat de casă, și să-și ia sborul, împreună cu alții, sub duhovniceasca cărmă a P. Sfințitului nostru Episcop Grigorie, spre acele *Locuri sfinte*, unde a viețuit Dumnezeu în trup omenesc, și unde e mai vie sensibilitatea împărtășirii și unirii cu Hristos!

Arhim. Policarp P. Morușca
sf. Mănăstire Bodrog
p. Zădărlac jud. Timiș.

în Italia, Austria și până în Polonia. Se pomenesc și acele „Chortae Graecae” în legătură cu afacerilor comerciale.

Astăzi Românii din Macedonia sunt amenințați să dispară ca individualitate etnică. Ei au fost împărțiți între mai multe State și bisericele și școlile lor, ridicate de multe ori cu prețul vieții, au fost închise sau luate din stăpânirea lor.

Măsura guvernelor de a se aduce coloniști din Macedonia în Cadrilater, D-I prof. Capidan nu o găsește salutară. Noi regretăm că D-I conferențiar a omis să vorbească despre aportul cultural — mai ales în filologie pe care l-au adus acești Români. O seamă de frunzași ai culturii românești ca Valaori, Murmu, Papahagi, Bațaria, etc., au venit din Macedonia. Nu s'a pomenit nimic despre un alt mare aromân, despre Mitropolitul Andrei Șaguna*) care a luptat aici în Ardeal pentru cultura și biserica românească.

e. g.

*) Nota Red. Activitatea culturală a românilor macedoneni în Ardeal Banat și Țările Ungurene formează obiectul altei conferințe ținută de D-I Prof. Capidan la Timișoara.

Cronica externă.

Incepând cu numărul de față, cronică externă va apare iarăși regulat, căci nimănui nu poate scăpa importanța unei astfel de cronici, mai ales astăzi, când pe lângă mișcarea politică internă, orientarea în politica externă este de o capitală importanță. Mai mult chiar, politica internă, — nu exagerez — este în funcție directă de cea externă. În afară, trebuie să reprezentăm tot așa de bine, dacă nu chiar mai bine, ca și înăuntru. Dovada am avut-o cu ocazia sedințelor Ligii Națiunilor unde toate statele au fost reprezentate prin elemente de elită atât politică cât și intelectuală.

Vorbind de Liga Națiunilor, trebuie să ne gândim la sesiunea viitoare, unde vine în desbatere cea mai arzătoare problemă a timpului: *Dezarmarea*.

Nu vom fi prea optimiști în privința rezultatelor practice, dar un singur lucru e de relevat, adesiunea *Rusiei sovietice*. Este pentru prima oară că ea atacă această problemă fățiș. Din partea noastră pleacă D-I Titulescu.

Că suntem departe de ceea ce ne închipuim noi că ar fi o pace mondială, este clar, pentru cel ce urmărește zilnic presa străină. Puteri multe sunt la lucru, pentru a distruge toate înțelegerile statornice după teribilul flagel mondial. Nu mai vorbesc de Rusia sovietică care subminează siguranța tuturor statelor, prin imense mijloace bănești și duce cruciadă contra tot ce nu este *rosu*. Ne aducem bine aminte de teribila grevă a minerilor din Anglia, care a costat statul englez peste 3 miliarde lire sterline. Dar răsvrătirea poporului chinez? Dar propaganda în India? Propagande comuniste în Statele europene o vedem petrecându-se sub ochii noștri. Iată de ce dar suntem curioși s'auzim cuvântul ipocrit al Sovietelor în congresul pentru dezarmarea de la Geneva. De altfel, situația internă a Sovietelor este departe de a fi ideală. De un an, de când a apărut o opoziție, deși nu mare ca număr, însă calitativă, ea produce comitetului central Sovietic destul de mari neplăceri. Totuși Sinoviev și Rakovsky contra direcției centrale sovietice. Deși politicește, această opoziție nu reprezintă mult, este totuși un simptom de dezagregare internă și sfârșitul solidarității legendare și a disciplinei internaționale a III-a. Acest lucru nu ne poate scăpa.

În Italia, ne aflăm în plină dictatură

fascistă. Legiferarea administrativă își urmează cursul „normal”. Ultima mare reformă, este cea a Camerei deputațiilor. Deputații vor fi numiți, iar nu aleși. Deci orice opoziție este absolut exclusă. După numire deputații vor fi triați și vor intra în parlament numai cei ce posedă adevărata „conștiință fascistă”.

Politica italiană în Albania a suferit un mare eșec. Contralovitura a fost dată de Franța prin tratatul franco-jugoslav încheiat zilele trecute. Italia vede în el lovitura dată fascismului în Balcani și periclitarea coastei dalmatice. De aci manifestațiuni violente în toate orașele italiene contra Franței și Jugoslaviei.

În Ungaria vulcanul este în continuă erupție. Forțele reacționare ultra șovine nu perd nici o ocazie de a se afirma cerând mereu revizuirea tratatului dela Trianon. Propaganda lordului Rothermeere pare a-și fi epuizat toate sursele a murit de înalt. Era o vreme când războinicul Lord umplea toată presa mondială cu „scrisori” către toate personalitățile europene, cerând pe toate tonurile revizuirea „nedreptății”. La asta a rămas. Acuma, ocupația de predilecție a guvernatorilor unguri este de a ține trează dorința de revanșă, ca popor. Platonismul acesta nu are nici o importanță, căci se manifestă ca o furtună într'un pahar cu apă. În orice caz un lucru trebuie să recunoaștem: au imens servicii de propagandă în preț unit cu enorme cheltuieli. Faptul acesta l'am simțit și noi, nu odată. Atâta vreme însă, cât mica antantă va veghea, orice pericol este exclus. Oare statul român n'ar putea și el printr'o contra-propagandă bine susținută să paralizeze fantasticele știri din opinia pestană?

— Din Germania nu se aude nimic. Apropierea lor de Soviete este însă o realitate. Aceași cale o urmează și m'ca Austria. Capitalul mare german a găsit un bun plasament în industria rusească. Chestiunea *Anschlussului* Austriei către Germania a rămas de oamdată o dorință, cu speranța realizării pentru mai târziu. Deocamdată însă s'a început unificarea legislativă. Celelalte State europene sunt însă complet absorbite de politica internă locală, având de luptat în primul rând pe terenul economic. Criza economică nu este numai la noi resimțită cu atare violență. Este o criză generală provenită din instabilitatea valutei și

supraproducției care aduce după sine somajul cu tot cortejul de mizerii.

Interesant de observat că în aceste vremuri critice, a început să înflorească un nou gen de activitate, acela al escrocheriilor fantastice, cu bază mai mult sau mai puțin patriotică.

Ne aducem aminte de enormul scandal cu falsificarea francilor francezi de către principiele Windischgrätz et Consortes. De asta dată alta mai mare ca sumă — 30 milioane franc francezi — în detrimentul Statului Ungar, efectuate la Paris, cu rentă de Stat maghiară. Autori principali sunt unguri și francezi. Ultima și mare escrocherie comisă zilele acestea a fost descoperită în Germania și avea ca tendință „nobilă” dărămarea valutei sovietice, prin falsificarea milioanei de cernoveți. În acesta „afacere” sunt compromiși socialiștii georgieni, cercurile reacționare germane, în special din München, garda lui Hitler și Ludendorff, și ca culme chiar o mare societate engleză de petrol. Nu sunt excluse chiar... complicațiuni diplomatice.

HALEX.

Chemărișmul în lichidare

Puțin dintre cititorii noștri or fi auzit de această greoaie numire și credem că și mai puțin au cunoștință de rostul înființării lui și scopurile ce urmărea.

Inițiat de tineretul partidului național ardelen ca o demonstrațiune contra fripturiștilor ce se alăturaseră partidului averescan, „chemărișmul” vroia să injecteze o doză puternică de conservatorism tradițional partidului din care facem parte.

Idealismul din care s'a născut acest „chemărișm” îl apreciem, dar greșala inițială de a crede în mesianismul acelora în serviciul cărora s'au pus le-a fost fatală.

Din grupare idealistă conducătorii partidului național-tărănist au transformat-o în gloată electorală și în consecință priviți ca atare. Reaparitia Patriei de sub noua conducere adevărate această.

Jigniți în amorul lor propriu de păstrători și continuatori al tradiționalismului viu al partidului „chemăriștii” sunt dezorientați. Noi cari am asistat la entuziasmul care a fost la balul dat de „chemăriști” la Cluj în Februarie trecut, bal la care cu luat parte partizani din toate unghiurile Ardealului, îi deplângem și le dorim să vie pe calea realităților vieții politice.

gori, cu mingea primită dela Boroș marchează primul goal. Jocul continuă câteva minute variat, apoi în absolută superioritate a Gloriei până la sfârșitul reprizei I.

Repriza II se începe cu atacurile vehemente a Olimpiei însă sunt rând pe rând zădărnice de către Husztig și Pap. În minutul a 17 prin un trial frumos, bine combinat Măgori marchează al 2 goal, iar în al 20-lea tot Măgori, marchează al 3-a goal în poarta Olimpiei. Gloria în urma golurilor date, arată o superioritate, prin rapide mișcări pe ambele aripi și din combinația frumoasă a lui Giurgiuși și Magori — Szabo marchează al 4 goal, asigurând astfel Gloriei Victoria. Jocul se termină în superioritatea Gloriei S'au prezentat în condițiuni bune, jucători Husztig, Neteda, Faur și Boros din Gloria; iar din Olimpia: Palmai, Vancea și Culdán Arbitru slab, Oravetz.

Timișoara:

Banatul — UDR 2:1 (1:0)
TMTE — TAC 3:0 (3:0)
Politehnica — Rapid 5:1 (2:1)

Oradea:

Törekvés — Amatör 4:1 (3:0)

Gospodărie Comunală.

Groaza care a apucat pe distincții nostri consilieri comunali la vestea că vor fi dizolvați i-a făcut să uite cu totul chestiunile de gospodărie ale oropsitului municipiu al Aradului și să se ocupe numai de convocări de consiliu peste consilii ca să-și umple buzunarele cu bani albi pentru zile negre.

Ca o dovadă a celor afirmate mai sus sunt, între multe altele, gropile din piața Avram Iancu dela începutul stradei Bucur ce duce la cetate. Aceste gropi stau acolo de peste o lună de zile și se adâncesc din zi în zi.

Am asistat Vinerea trecută, la întâlnirea a două trăsuri din care una a fost nevoită să treacă prin gropile citate. Geamantanele așezate pe capra trăsorii au umplut strada și bietul călător se gândea cu jale la lucrurile fragile care erau în ele.

Rugăm pe onorații consilieri ca în drumurile pe care le fac spre îndesatele consilii ale primăriei să nu umble îngândurați, cu capul între urechi, ci să-și arunce obositele priviri și asupra jalei în care se găsesc stradele și piețele orașului, nu e destul să votați dări mari și încă cu procente pentru ce-i ce întârziază din nevoe cu plata, ca să vă îndepliniți misiunea de consilieri al orașului ci să vedeți și mai de parte de buzunarele mărilor voastre.

Un cetățean.

Data Asociațiunea de Turism, La Drum, Arad.

Ou. membri ai Asociației de Turism, La „Drum”, sunt rugați să participe la *ședința ordinară a adunării generale anuale*, care se va ține *Joi, în 8 Decembrie* a. c. în sediul Asociațiunii „Astra” din Palatul Cultural, cu următorul program:

- 1). Raportul general despre activitatea anulului curent.
- 2). Chestiunea clădirii hanelui Găina.
- 3). Raportul casterului.
- 4). Propuneri și interpelări.

Arad, din ședința comitetului ținută la 14 Noiembrie 1927.

Ing. I. Plizo, preș.

Prof. Tr. Mager, v. preș secretar

Cronica sportivă.

Campionat cl. I.

Gloria CFR -- Olimpia 4:0 (1:0)

În fine, campionatele de toamnă, în regiunea Arad, Duminică, și-au luat sfârșit. Rezultatele obținute, după cum arată tabloul de campionat, nici decum nu sunt măgulitoare și cu atât mai puțin reale, prin faptul că, în urma jocului manifestat de către echipele de football din Arad, cu mai competență pentru campionatul regiunii ar fi cu drept merit, Gloria, care joacă cel mai frumos joc combinativ și care are elementele cele mai valoroase. Nu ne îndoiim însă, că în sezonul de primăvară, dacă va continua astfel, desigur că va ajunge cu ușurință campioana regiunii, luând parte în urmă în lupta pentru campionatul Țării.

De altcum, echipele, după cum arată tabloul de mai jos, sunt clasate în modul următor:

Tabloul Camp. cl. I. Arad.

Locul	Echipa	Jucat	Câștig.	Egal	Pierdut	Goluri		
						Date	Primit	Puncte
1	CAA	5	4	—	1	14	7	8
2	Gloria CFR	5	3	1	1	20	5	7
3	AMEFA	5	2	1	2	7	8	5
4	S.G.A.	5	2	1	2	6	13	5
5	Voița-V.	5	1	1	3	11	16	3
6	Olimpia	5	1	—	4	6	15	2

Duminică, în ziua de 20 Nov. a. c., au avut loc pe arena Gloria, matchul campionat Gloria—Olimpia. Olimpia în urma victoriei asupra echipei AMEFA (1:0) și-a pus toată năzuința să fie demnă rivală Gloriei, care azi a jucat fără cei mai buni jucători Barbu II și Bali. Totuși, Olimpia, cu toată insuficiența și vehemența arătată, a trebuit să se aplece în fața jocului superior manifestat de Gloria.

Olimpia începe și din primul moment, se observă o superioritate din partea Gloriei, care prin aripa dreaptă avansează spre poarta inamică. Situațiile favorabile însă nu sunt valorificate. În minutul a 7 însă, Mă-

Cluj:

KNSC — Universitatea 3:1 (0:1)
Hajibor — Academia 3:1 (2:0)
România — KAC 2:0 (0:0)

Budapesta:

Liga profesionistă cat. I.
Sabaria — Nemzeti 3:0 (1:0)
Ferencváros — III ker. 6:1 (1:0)
Bánya — Booskay 1:0 (0:0)
Ujpest — Kispest 5:2 (4:1)
Hungaria — Budai 33 as 6:1 (2:1)
Vasas — Attila 1:0 (0:0)

Germania — Olanda 2:2 (2:0)

București:

Venus — Sparta 1:0
Unirea-Tricolor — Sp. Studentesc 1:0
Makabea — Colțea 2-1
Vat-vârtej — Pr. Mihai 3:3

Wiena:

Florisdorf — Admira 3:1
Więna — Rapid 4:1
Slovan — Simmering 2:1
HAKOAH — WAC 3:1
Wacker — BAC 1:1

Ovidiu Ionel Goicea.

Renunțările la tron ale fostului principe Carol.

— Acte și corespondență. —

Iași, Sempembrie 1918.

La Iași, în 2 Septembrie 1918, Principele Carol renunță în scris la toate drepturile sale. El trece granița cu D-na Zizi Lambrino. Își părăsește Țara în sângerată de război și unitatea pe care o comandă, pentru a fugi în țară străină, în înțelegere cu inamicul care o ocupa. El se căsătorește la Odessa,

ce e drept fără formele legale, sub paza balonetelor dușmane, eri încă în luptă cu noi.

Indurerat, Regele Ferdinand trimite un Colonel din Imediata sa apropiere să mustre pe fiul rătăcit și să-l readucă pe calea cea dreaptă.

● Iată instrucțiunile sfâșietoare pe care le dă Regele trimisului său:

Telegram din Bicz 6/19 Septembrie 1918

„Inainte de a vă autoriza de a întrebuița forța, asigurați-vă că nu mai este nici o nădejde de a obține reîntoarcerea la sentimentul realității.

„In interesul lui, chiar dacă este irevocabil hotărât să-și pună planul în execuție, arătați monstruoșitatea ca ruperea definitivă cu Familia și Țara să se facă pe pământ străin, sub paza unor balonete străine ieri încă în luptă cu noi“.

FERDINAND

Principele Carol, readus în țară, persistă însă în nenorocita sa hotărâre. Față de lovitura care se dădea Dinastiei, Regele Ferdinand cheamă pe fostul Președinte de Consiliu spre a-l consulta asupra acestei prime renunțări a Principei Carol. Generalul Averescu și Alexandru Marghiloman s'au pronunțat atunci pentru acceptarea re-

nunțării și imediata înlăturare a Principei dela succesiunea Tronului. Judecând cu asprime fapta săvârșită, ei nu socoteau pe prinț demn de a domni. Generalul Averescu, mai cu seamă, care văzuse purtarea prințului în război, era cel mai neîndurat. Găsim părerea lui în cartea unde Primul Ministru de atunci Alexandru Marghiloman și-a însemnat amintirile.

La 9/22 Septembrie 1918 el scrie:

„Mai interesant Averescu care, după ce căutase un contact cu mine... intră imediat în chestiune: Transacțiunea nu e cu putință!... Prințul n'are nici o calitate pentru domnie... La 29 Octombrie 1916 promisem ordin să mă retrag din Valea Prahovei; toți erau abătuti și triști; trebuia să se dea bătălia dela București; sondele erau incendiate. In această atmosferă groaznică, a trebuit la 9 ore să ordon șefilor de corp să se retragă de la masa cu Prințul, ca să execute ordinele, dar Prințul a stat la masa până la 2 dimineața; patrulele inamice erau la 20 kilometri.

„Era desgustător... Din toate cele ce s'au petrecut nu i curat de cât un lucru: căsătoria. Să nu o murdărească și pe aceasta“.

Domnul Ion I. C. Brătianu, singurul care-l apăra, consideră pe principe ca nefiind încă matur și, tocmai pentru a salva continuitatea monarhică, este împotriva oricărei măsuri asupra căreia nu s'ar mai putea reveni și voește a da timp Principei să se coacă la

Totdeauna, însărcinează pe d-l Ioan I. C. Brătianu să vadă de prinț și să-l vorbească.

Iată raportul Domnului Ioan I. C.

mente.

Regele pedepsește pe fiul său cu 75 zile arest la Horaia.

Evenimentele fericite de pe frontul Salonic fac pe Rege să-l ierte de restul pedepsei, cu încrederea că de astădată fiul a revenit pe calea cea dreaptă.

Brătianu către M. S. Regele, asupra acestei întrevederi avute la Iași în ziua de 31 Octomvrie / 13 Noembrie 1918:

„Am spus Prințului că nu va putea domni dacă ar persista în căsătoria sa și că renunțarea lui la Tron echivala cu o dezertare.

„Socoteam chiar că, dacă ar fi fugit înaintea inamicului, Principele ar fi mult mai puțin vinovat față de Țară, căci zeci de mii de ostași l'ar fi putut înlocui, dar că a dezertat dela Coroană înseamnă a face Dinastiei o situație periculoasă și că nimeni altul nu putea atunci să îndeplinească sarcina pe care o avea.

„I-am spus să asculte de părinți, să nu uite că tineteșea poate întotdeauna să învețe și că, pentru Suverani, a ști să asculte este o calitate de căpetenie. Primul Wilhelm era poate mai puțin înzestrat decât cel de al doilea, dar el știa mai bine să asculte și de aceea el va rămâne „Wilhelm der grosse“, și nepotul său „Wilhelm der Letzte“.

D-l Brătianu termină raportul său constatând:

„Fapt este că principele are înfățișarea unui om născut, îndărătnic, fiindcă simte că obiecțiunile sale nu au temei, hotărât să lase să fie anulată căsătoria sa cu speranța că mai târziu va reîncepe. Am nădejdea totuși că acțiunea timpului îl va scoate din starea hipnotică în care se găsește acum și, de altfel, o lege ar trebui între timp să reglementeze căsătoria Prințiară“.

Pseudo-căsătoria dela Odesa cu D-na Zizi Lambrino este anulată de înalta Curte de Casație, la 8 Ianuarie 1919, cu însuși consimțământul Principei care declară în scris la 11 Noembrie 1918 că:

„Nu mă opun la anularea actului de căsătorie încheiat la Odesa“.

CAROL 11/XI/1918

Griji minoritare,

Este prea cunoscută marea grijă pe care o are presa minoritară de-a căuta cu luminarea aprinsă articolele din presa, scrisă în românește, mai ales a Capitalei, în care se pognegrește administrația țării și se caută nod în papură miniștrilor din guvern.

Aceste articole sunt punctele de atracție pentru gazetarii minoritari care știu și românește și ele sunt tălmăcite și publicate la locul de onoare. Astfel în nrul din 22 Noembrie confratele arădan scris în limba maghiară „Erdélyi Hirlap“ publică la locul de onoare — ca articol de fond — gluma năroadă pe care un redactor al „Cuvântului“ o face relativ la dl Dr. Aughelescu ministrul instrucțiunii publice. E vorba, în acea glumă inventată și de prost gust, că dl Ministru Angelescu ar fi uitat că a semnat niște acte și că ar fi atribuit semnarea lor, înainte de ale vedea, predecesorului său dl profesor I. Petrovici. Gluma e năroadă, o repetăm, pentru că din ea nu reiese nici pe departe, intenția autorului de a face publicul să creadă că dl ministru Angelescu ar fi un mare dușman al predecesorului său și că Dsa, ar pune în sarcina Dlui profesor I. Petrovici cheltueli și conturi pe care însuși le-a făcut.

Ce-l pasă însă presei minoritare dacă gluma e de prost gust anostă și neverosimilă.

E de ajuns să se asemene cu clevețirea pe seama conducătorilor no-

stri politici ca să fie reeditată și trâmbițată la toți cetitorii de drept și de preferință a limbii maghiare. În privința aceasta ziarul „Cuvântul“, mai mult chiar decât ziarele evreiești, „Dimineața“ „Adevărul“ și „Lupta“, face un real serviciu presei minoritare din țară și de peste graniță.

Ce interesează însă cinstea țării în fața străinătății când cu astfel de glume neroade se poate da ocazie minoritarilor să le speculeze în dauna bunului nume al țării românești.

Pe minoritari îi cunoaștem. Au, n'au de ce râde ei trebuie să râdă. Nu ne mirăm deci că gluma fără nici un pic de sare reproducă din „Cuvântul“ li-s'a părut de mare haz acelora cari își strâmbă fălcile de râs când aud că cel dintâi farmacist în lume a fost capra de oarece ea a făcut mai întâi pilule.

I. D.

O crimă feroasă în Arad.

În seara zilei de 22 Noembrie niște necunoscuți au pătruns în biroul depozitului de lemne Aufrecht din fața spitalului de copii pentru a lua cassa de bani.

Fiind simțiți de paznic l'au ucis printr'o lovitură de popor în cap.

Cassa de bani a fost transportată pe câmpul cimitirului vechi dar n'a putut fi desfăcută. În ea erau numai 26000 lei. Bandiții n'au putut fi încă prinși.

Domnul deputat Gh. Pleșu între popor.

Duminecă în 20 Noembrie a. c. de și își anunțase sosirea în comuna Șolmoș numai de dimineață la primărie, deja la reîntoarcere sa din Arad dl. deputat Gheorghe Pleșu pe la ora 15 a fost așteptat cu multă dragoste din partea tuturor; bărbați-femei tineri bătrâni în frunte având pe consilierii comunali, conducătorii coposesorilor urbanari, cărturarii acestei frunțase comune de pe valea Mureșului.

„După 25 ani dela depărtarea mea din aceasta comună când v'am servit nu numai ca luminător, ci și îndrumător pe toate căările economice și bisericesti, soartă, sau mai bine zis votul D-Voastră în vara acestui an m'a trimis în Parlamentul țării ca să vă represint acolo cu conștientiositate și reintors în mijlocul D-Voastră, mă prezint cu față senină, precum senine, îndulcitoare și bine chibzuite sunt toate operile „Guvernului partidului liberal-național“.

Analizează rând pe rând, dela proclamarea de rege a Maestăți Sale Regelui Mihai I. și instituirea Înaltei Regențe, cu o claritate și expunere de toți înțeleasă legile și îmbunătățirile înfăptuite până la legea ce tinde la reglementarea și pedepsirea indivizelor ce lățesc vești sendentioase usurpării siguranței Statului.

Timp de o oră a fost ascultată predaarea cu atențiune încordată și cu aprobări nefățărite și aclămatoare. La sfârșit într'un glas toată adunarea stri-

cu însuflețire: Să tănăască Regele Mihai și Înalta Regență!

Trecând dl deputat la partea mai interesantă, adică lipsurile comunale, cari l-au fost încredute spre soluționare și rezolvire, spre mulțumirea tuturor, le dă fapte grăitoare și nu vorbe, drept ce prin graiul primarului își exprimă adunarea adâncă la recunoștință și mulțumită, asigurând înaltul Guvern de devotamentul și sprijinul treaz și cetățenesc, iar de dl. deputat Pleșu dragoste și ascultare în ori ce timp și împrejurări arătându-se vrednic de aceste.

Luni, în 21 Noembrie a. c. la orele 16. comuna Bărzava a avut fericirea de-ași asculta pentru prima oară pe fiul comunei, dl deputat Gh. Pleșu dându-și darea de seamă înaintea unui public numeros. Istorișește pe scurt evenimentele reale petrecute în parlament, cari sunt ascultate cu pasiune și cu multă satisfacție se ia la cunoștință părinteasca oblăduire a Guvernului liberal întreprinsă prin legile votate întru ameliorarea stării sârmanului popor sătean.

Se pun la punct apoi nevoile comunale. Adunarea privește cu încredere în viitorul acestei țări și-n prosperarea comunei.

Asigura Guvernul de tot sprijinul lor necondiționat.

S. G. G.

Nr. 459—1927.

Primăria comunei Sfântul Paul.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru darea în întreprindere a cărăușiei comunale pe anul 1928 Primăria comunei va ține licitație publică în ziua de 30 Decembrie 1927 orele 9 a. m. în biroul primăriei conform dispozițiilor legii contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea în cursul oarelor oficiale în biroul notarial Curtici.

Sfântul Paul, la 20 Noembrie 1927.

Primăria.

Nr. 506.

Nr. 456—1927.

Primăria comunei Sfântul Paul.

Publicațiune.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de lemnar, tâmplar și ferar, necesare în anul 1928 cu eferte închise și sigilate, în biroul primăriei la orele 10 a. m., conform dispozițiilor legii contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea în cursul oarelor oficiale la notariatul Curtici.

Sfântul Paul, la 20 Noembrie 1927.

Primăria

No. 505

Primăria comunei Dorobanți.
Nr. 1331/1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că cărăușia comunală pe anul 1928, se va exarânda în ziua de 16 Dec. a. c. ora 12 a. m. prin licitație publică cu oferte închise în biroul notarial Dorobanți în conformitate cu art. 72 și următorii din Legea asupra contabilității publice.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea în biroul notarului din această comună.

Dorobanți, la 12 Noembrie 1927.

Primăria comunală.

Nr. 498.

Publicațiune

Pentru furnizarea hârtiei și rechizitelor necesare acestei primării, se publică licitație publică cu oferte închise și sigilate, care se va ține în biroul notarial Curtici, în ziua de 7 Ianuarie 1928 orele 10 a. m. conform dispozițiilor legii contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în cursul oarelor oficiale în biroul notarial Curtici.

Sfântul Paul, la 20 Noembrie 1927.

Primăria

No. 503

Nr. 454—1927.

Primăria comunei Sfântul Paul.

Publicațiune.

Pentru liferarea furagiului necesar vitelor de reproducție, pe anul, 1928, se publică licitație publică, cu oferte închise și sigilate, care se va ține în biroul primăriei în ziua de 9 Ianuarie 1928 orele 9 a. m. conform dispozițiilor legii contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în oarele oficiale în biroul notarial Curtici.

Curtici, la 20 Noembrie 1927.

Nr. 504.

Primăria

Nr. 1575/1927

Publicațiune.

Primăria comunei Chișineu Criș va vinde în ziua de 27 Decembrie 1927 pe calea licitațiunii publice în piața comunei 2 tauri neapți.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Legea Contab. publice.

Chișineu Criș, la 17 Noembrie 1927

Primăria.

Nr. 480

Primăria comunei Spineni
Nr. 1073/1927

Publicațiune.

Primăria comunei Spineni ține licitație publică în ziua de 30 Decembrie 1927 la ora 9. a. m. pentru esarendarea caraușiei comunale pe anul 1928.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 70-83 din legea contabilității publice.

Condițiunile se pot vedea în biroul notarial sub durata oarelor de serviciu.

Primăria

Nr. 481

Primăria comunei Nădlac.
Nr. 5437/1927

Publicațiunea I.

Cumuna Nădlac ține licitațiunea publică în ziua de 30 Ianuarie 1928, oara 10 a. m. pentru esarendarea villor comunale (neplantate cu vie) pe anul 1928.

Licitațiunea se va ține în conf. cu art. 72 și următorii din legea contabilității publice cu ofertele închise și sigilate.

La caz că licitațiunea I nu va avea nici un rezultat, licitațiunea II-a se va ține în 16 Martie 1928 oara 10 a. m.

Nădlac, la 15 Nov. 1927,

Primăria

Nr. 489

Primăria comunei Ineu.
Nr. 1465/1927

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 28. Dec. a. c. orele 11 a. m. se va în arendă prin licitație publică dreptul de samă a târgurilor anuale precum și a piațurilor săptămânale.

Licitațiunea se va ține în condițiunile dispozițiilor art. 72-80 din legea contabilității publice.

Condițiunile de licitare se pot vedea în oarele oficiale în biroul notarial.

Ineu, la 18 Noembrie 1927.

Primar:

Notar:

Gh. Pantea

T. Mesaros

Nr. 478

Primăria comunei Ineu.
Nr. 1466/1927

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 28 Decembrie a. c. orele 11 a. m. se va ține licitație publică pentru cărăușitul comunal pe anul 1928.]

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile nontabilității publice.

Condițiunile de licitare se pot vedea în oarele oficiale în biroul notarial.

Ineu, la 18 Noembrie 1927.

Primar:

Notar:

Gh. Pantea

- T. Mesaros

Nr. 479

Nr. 2405/1927

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 19 Decembrie a. m. ora 10 se va vinde prin licitație publică orală 2 tauri neapți de prăsilă la Primăria comunală.

Șeitto, la 14 Noembrie 1927.

Primăria.

Nr. 492

MINISTERUL
MUNCII COOPERĂȚIUNII ȘI ASIGURĂRIILOR SOCIALE
CASA CERCUALĂ ARAD

„La Casa Cercuală din Arad, se află vacant postul de electrician care lucrează cu aparatul Röntgen.

Postul este dotat cu 5000. Lei (cinci-mii) lunar; doritorii a ocupa acest post vor trebui să-și înainteze următoarele acte până la data de 25 Noembrie 1927:

Certificat de cetățenie

„ „ bună purtare

„ „ cunoștințele ce le are

în ramura electrotehnice

Dovadă despre satisfacerea serviciului militar.

Certificat despre serviciile avute până-n prezent în ramura electrotehnice

Declarația despre limbele ce posedă.

Direcțiunea”

Director Secretarul Serv. Medical
Indescifrabil Indescifrabil

Nr. 494

Nr. 1241/1927

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că în ziua de 28 Decembrie 1927, orele 10 a. m. se va ține licitație publică pentru a da în întreprindere cărăușia comunală pe anul 1928 conform cu art. 72 83 a-le legii C. P.

Petriș la 16 Noembrie 1927.

Primăria comunală.

Nr. 495

Nr. 1242/1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință că în ziua de 28 Decembrie 1927 la oarele 10 a. m. se va ține licitație publică în localul primăriei din Petriș pentru procurarea celor 20 stjeni lemne de foc cl. I. primăriei.

Licitațiunea se va ține conform cu art. 72-80 din legea C. P.

Petriș la 16 Noembrie 1927.

Primăria.

Nr. 496

Primăria comunei Măderat.
Nr. 1336/1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Măderat ține licitație publică în ziua de 17. Decembrie a. c. la orele 3 p. m. — pentru darea în întreprindere a cărăușiei comunale pe anul 1928 ofertele se primesc numai în plicuri închise și până la orele 2 p. m.

Licitațiunea va fi ținută în conformitate cu L. C. P. Condițiunile se pot vedea în biroul notarial.

Măderat la 9 Noembrie 1927.

Notar: (L. S.) Primar:

Gulácsy (ss) Păcurariu (ss)

Nr. 497.

Dela Primăria din Gurba.
Nr. dos. 567/1927

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că primăria comunei Gurba în conformitate cu art. 72 și următorii din legea contabilității publice ține în local primăriei în locul primăriei în ziua de 28 Decembrie 1927 orele 14 licitație publică, pentru

1. 178 m. lemne de foc pentru primăria și școala.

2. Vestminte de vara și iarnă garzilor com.

3. Repararea edificiile com.

4. Repararea casarm. jud. din Gurba.

5. Furnizarea rechizite de pomp.

6. Arendarea 40 iugh. cad. pământ.

7. Furnizarea 200 kg. de petrol.

Orice informațiuni se primesc dela aceasta Primărie în cursul oarelor de serviciu.

Gurba, la 15 Noembrie 1927.

Primăria.

Nr. 482

Nr. 514—927.

Dela primăria comunei Dud.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că primăria comunei Dud în ziua de 17 Decembrie 1927 la oarele 4 p. m. ține licitație minuendă pentru cărăușia comunală pe anul 1928 condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul notarului,

Licitația va fi ținută în conformitate cu legea contabilității publice.

Primăria

Nr. 502

Nr. 457/1927.

Primăria Comunei Sfântul Paul.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că, în ziua de 9 Ianuarie 1928 orele 9 a. m. în curtea Primăriei se va ține licitație publică orală pentru vânzarea unui taur neapt de reproducție, conform dispozițiilor legii contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea în cursul oarelor oficiale în biroul notariatului Curtici.

Sfântul Paul, la 20 Noembrie 1927.

Primăria

Nr. 508

Nr. 458/1927.

Primăria comunei Sfântul Paul.

Publicațiune.

Se aduce cunoștință generală că, în ziua de 9 Ianuarie a. m. în biroul Primăriei se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru liferarea scândurilor, material lemnos și și ferărit necesare în cursul anului 1928 pentru repararea fântânilor, podurilor, edificiilor, gardurilor și grajdurilor comunale, conform dispozițiilor din legea contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în cursul oarelor de serviciu la Biroul notarial Curtici.

Sfântul Paul, la 20 Noembrie 1927.

Primăria

Nr. 507.

Cețiți și răspândiți ziarul
„Tribuna Nouă“.

PUCHER Cele mai frumoase SOBE și CUPTOARE de teracotă, reparații de ori ce fel, mutarea dela un loc la altul, se pot face cu prețurile cele mai reduse de magazinul de sobe din Piața AVRAM IANCU No. 3.

Magazin de sobe și cuptoare

Rog onoratul public a-mi da tot concursul soția lui STEIN MOR. No. 79.

Atențiune.

Cele mai fine
comode
efine
moderne
durabile
elegante încălțăminte se confecționează la comandă în atelierul IOAN GOICEA, Arad, str. Eminescu Nr. 4.

Mare magazin cu un bogat asortiment de pantofi și ghete de cea mai superioară calitate pentru Doamne și Domni.

Nr. 446

Ca să vă faceți ghete cu prețuri reduse. Ghete noi pentru dame începând de la 500 lei în sus, Ghete noi pentru bărbați începând de la 600 lei în sus. Pingelitul ghetelor bărbătești 100 lei, damelor 80 lei și pentru copii 40 lei. Repararea tocurilor la ghete 20 lei. Reparații mai mici 10 lei. Pentru fie care lucrare garantăm pentru 60 zile. Rog sprijinul onoratului public.

78 **Ilie Nadaski**
Piața Peștelui 19.

Primăria comunei Dorobanți.
Nr. 1151/1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că cărciuma comunală numit, Csárda pe 3 ani, 1928/1930 se va exaranda în ziua de 16 Dec. a. c. ora 11 a. m. prin licitație publică cu oferte închise în biroul notarial Dorobanți în conformitate cu art. 72 și următorii din legea asupra contabilității publice.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea în biroul notariatului din această comună.

Dorobanți, la 12 Noemvrie 1927.
Primăria comunală.

Primăria comunei Dorobanți.
Nr. 1169/1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 16 Dec. a. c. ora 10 se va ținea licitație publică la primăria comunei Dorobanți pentru vânzarea a buc. tauri și 2 buc. vierl neapți de producție.

Licitație se va ținea în conformitate cu legea contabilității publice.

Dorobanți, la 12 Noemvrie 1927.
Primăria comunală.

Primăria comunei Drauți.
Nr. 76/1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Drauți publică licitațiune publică pentru procurarea unei mașine de scris. Licitațiunea se va ține la 19 Decemvrie 1927 în localul primăriei. Drauți la orele 11 a. m. în conformitate cu art. 72-83 din legea contabilității publice.

Drauți la 15 Noemvrie 1927.
Primăria.

Aviz

Avem onoare a face atent Onoratul public, proprietar de imobile cu instalațiunile de upaduct, să binevolască a se îngriji din timp de apărarea contra înghețului al apametrilor, deoarece conform paragrafului 47 din regulamentul Uzinelor Comunale, ori ce pagube rezultate în urma înghețului privesc pe proprietar.

Direcțiunea Uzinelor Comunale.
Nr. 494

Primăria comunei Nădlac.
Nr. 5403/1927.

Publicațiune I.

Comuna Nădlac ține licitațiune publică în ziua de 30 Dec. 1927 orele 10 a. m. pentru cumpărarea animalelor de prăsilă și cai comunali pe anul 1928.

Licitațiunea se va ținea în conf. cu art. 72 și următorii din legea Contabilității publice cu ofertele închise și sigilate.

La caz că licitație I. nu va avea nici un rezultat, licitație II-a se va ținea în ziua de 24 Ian. 1928, oara 10 a. m.

Nădlac, la 15 Nov. 1927.
Primăria.

Primăria comunei Nădlac
Nr. 5404/1927

Publicațiune I.

Comuna Nădlac ține licitație publică în ziua de 30 Decemvrie 1927 ora 10 a. m. pentru vindecarea animalelor de prăsilă și cai comunali scoși din serviciu.

Licitațiunea se va ținea în conf. cu art. 72 și următorii din legea contabilității publice, cu oferte închise și sigilate.

La caz, că licitațiunea I. nu va avea nici un rezultat licitațiunea II-a se va ținea în ziua de 24 Ianuarie 1928 ora 10. a. m.

Nădlac, la 15 Noemvrie 1927.
Primăria.

Primăria comunei Măderat.
Nr. 1336/1927

Publicațiune.

Primăria comunei Măderat ține licitație minuendă în ziua de 17 Decemvrie a. c. la orele 3 p. m. pentru darea în întreprindere cărăușia comunală pe anul 1928.

Licitațiunea va fi ținută în conformitate cu L. C. P. deci se primesc numai oferte închise și înainte de licitație trebuie să fie depus vadiu de 4000 Lei.

Măderat la 14 Noemvrie 1927.
Notar: (L. S.) Primar:
Gulácsy (ss) Păcurariu (ss)
Nr. 493.

Primăria comunei Sănmartin.
Nr. 920/927

Publicațiune.

Primăria comunei Sănmartin deschide licitație minuendă pentru darea în întreprindere a cărăușitului comunal pe anul 1928 care se va ține în ziua de 21 Decemvrie 1927 la orele 10 în biroul primăriei.

Oferte închise conform Art. 72-80 din L. C. P. se primesc până în ziua licitației.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primărie în orele de serviciu. Sănmartin, la 16 Noemvrie 1927.

Primăria.
Nr. 490

Primăria comunei Nădlac
No. 5399/1927

Publicațiune. I.

Comuna Nădlac ține licitațiune publică în ziua de 30, Ianuarie 1927 ora 10. a. m. pentru furnizarea diferitelor mărfuri și material Construcții, la localul primăriei și alte localuri proprietatea comunel, abator, fântâni, în comună, fântâni în hotar, dig de apărare contra inundațiilor, poduri în comună, poduri în hotar, drumuri, plăși, străzi com, recvizite de pompieri; pe anul 1928.

La caz, că licitațiunea I. nu va avea nici un rezultat; licitațiunea II-a se va ținea în ziua de 16 Martie 1928.

Licitațiunea se va ținea în conf. cu art. 72 și următorii din legea contabilității publice.

Nădlac, la 15 Noemvrie 1927
Primăria

Primăria comunei Nădlac
No. 5400/1927

Publicațiune. I.

Comuna Nădlac ține licitațiune publică în ziua de 30 Decemvrie 1927 oarele 10 a. m. pentru furnizarea hârtiei, imprimate, recvizite de birou, compactorit, pe anul 1928.

Licitațiunea se va ținea în conf. cu art. 72 și următorii din Legea contabilității publice, cu oferte închise și sigilate.

La caz că licitațiunea I. nu va avea nici un rezultat licitațiunea II-a, se va ținea în ziua de 24 Ianuarie 1928 oarele 10 a. m.

Nădlac, 15 Noemvrie 1927.
Primăria.

Primăria comunei Nădlac
No. 5401/1927

Publicațiune. I.

Comuna Nedlac ține licitațiune publică în ziua de 30 Decemvrie 1927 oarele 10 a. m. pentru lucrări de rotar, faurar, curelar la trăsuri, cai comunali și Armăsari de stat pe anul 1928.

Licitațiunea se va ținea în conf. cu art. 72 și următorii din legea contabilității publice, cu oferte închise și sigilate.

La caz, că licitațiunea I. nu va avea nici un rezultat, licitațiunea II-a se va ținea în ziua de 24 Ianuarie 1928 ora 10 a. m.

Nădlac, la 15 Noemvrie 1927.
Primăria

Primăria comunei Nădlac.
No. 5402/927.

Publicațiune. I.

Comuna Nădlac, ține licitațiune publică în ziua de 30 Dec. 1927 oarele 10 a. m. pentru hrana vitelor de prăsilă Com. cai com. și armăsari de stat pe anul 1928.

Licitațiunea se va ținea în conf. cu art. 72 și următorii din legea Contabilității publice cu oferte închise și sigilate.

La caz că licitațiunea I. nu va avea nici un rezultat, licitațiunea II-a se va ținea în ziua de 24 Ian. 1928 oara 10 a. m.

Nădlac, la 15 Nov. 1927.
Primăria.

No. 486

PROPRIETARI DE TRACTOR!
Să nu stricați nervul și motorul cu petrol apos întrebuițați
Petrol rafinat pur care l puteți procura dela Depozitul al
Societății Petrolifer S. A. R.
la
Chișineu-Criș (Lângă gară)
Asemenea vă puteți procura
benzină și uleiuri
467 de tot feluri.

S'a deschis
Depozitul al
Societății Petrolifer S. A. R.
la
Chișineu-Criș
466 (Lângă gară.)

In atențiunea Instituțiunilor, studenților și părinților:

Ca să vă procurați uniforme, chipiuri bine lucrate cu asortimentul complet, cu cele mai avansate prețuri, din stoffe cele mai bune, după regulamentul Instituțiunilor, se pot procura la cea mai veche firmă din Arad

Scheffer Henrik
Bulev. Regina Maria 25.

Funcționari de Stat și croitorii au reducere de 5%, în angro o reducere mai mare.

No. 216.

INFORMAȚIUNI.

Năpraznica veste a morții primului ministru Ion I. C. Brătianu, șeful partidului național liberal, sosindu-ne tocmai în momentul când puneam ziarul sub presă, n'am mai avut timp să arătăm în numărul de față toate faptele cari caracterizează uriașa personalitate a defunctului și în veci regretatului om de stat. O vom face în numărul viitor.

Ion I. C. Brătianu a murit Joi 24 Noembrie orele 6.45 dimineața, în vârstă de 63 ani.

Moartea i-a provenit în urma unei amigdalite purulente, contractată cu câteva zile mai înainte și operată fără succes.

În urma morții lui I. I. C. Brătianu primul ministru al țării, toate autoritățile și instituțiile vor arboră drapele negre.

Risipa fostului consiliu județean.

Sub trecuta guvernare liberală se adunase în cimuna Seleus, tot materialul necesar construcției școlii din acea comună.

A trebuit să vie în fruntea județului fostul delegat de prefect dl. V. Boneu și clica sa pentru a face să dispară peste 200 m. c. de nisip, zeci de mii de cărămizi, aproape toată lemnăria iar comuna să rămână fără local de școală.

Risipa materialului se ridică la suma de peste 140,000 mii.

Vai și amar ce ar fi ajuns bietul județ al aradului sub conducerea belitorilor de oameni care formau „clica” dela păfectură.—

Vineri 18 Noembrie s'a împlini un an dela moartea regretatului fost ministru Alex. Constanținescu.—

Revizuirea valorii averilor agricole și de case. Reducerea impozitelor

Din ordinul d-lui Vintilă Brătianu Ministrul de finanțe se va face o nouă și cât se poate de drăpă valori fiecare a averii locuitorilor astfel ca dările să fie reduse la sfânta dreptate.

Suma totală de reduceri pentru anul 1928 se cifrează la circa 650 milioane. Se vede deci, cu ce dinți flămânzi se apucase guvernul averescan să belească biata nație.

Ținem să atragem atenția cititorilor că scăderea dărilor va începe dela 1 Ianuarie 1928. Pentru anul 1927 bugetul fiind alcătuit de guvernul trecut, nu se poate modifica.

Se amână perceperea dărilor dela sinistrați

În urma intervenției telegrafice a dlui prefect I. Georgescu la ministerul de finanțe, dl ministru Vintilă Brătianu a trimis administrației financiare din Arad ordinul Nr. 39684 din 19 Noembrie c., prin care dispune ca administrația să ia măsuri:

ca să se restituie obiectele sechestrate și depuse la primării sau percepții, a celor contribuabili sinistrați lipsiți de

Redacționale.

Cu începere din săptămâna viitoare „Tribuna Nouă” va apare de două ori pe săptămână: Joia și Duminică.

Această apariție bisăptămănală nu înseamnă aproape nimic atâta vreme cât aceleași împrejurări ne obligă să păstrăm același format și același număr de pagini.

Suntem încă departe de ceace țintisem și de ceace avusesem naivitatea să credem că am fi putut realiza încă din cursul lui Septembrie trecut.

Totuși - e un pas mai departe. Cam de melc pasul, e drept, — dar, ca și melcul, numai noi ne cunoaștem povara.

Spunem acestea și pentru unii și pentru alții...

Comitetul de redacție al ziarului nostru a hotărât ca, începând chiar cu numărul acesta, să plătească pe colaboratori.

Negreșit, sumele mai mult decât modice de care dispunem nu ne permit să remunerăm cum s'ar cuveni trudnica muncă intelectuală a colaboratorilor nostri permanenți sau ocazionali. Evident vorbim numai despre cei cari știu să scrie. Pentru cei înzestrați numai cu bunăvoință nu avem încă fonduri.

Ca un început modest, vom plăti articolele publicate — nu și pe cele publicabile — după un tarif ad-hoc întocmit, ce se află așiat la redacție.

Comitetul de redacție va ține seama atât de fondul și forma chestiunii tratate, cât și de oportunitatea și actualitatea ei. Dintre două articole care tratează aceeași chestiune, se va prefera cel care va prezenta calități stilistice mai remarcabile, indiferent de persoana care-l subscrie.

Comitetul de redacție își rezervă dreptul de a indica litera de cules și pagina în care va fi tipărit articolul precum și oportunitatea tipăririi lui într'un număr sau altul al gazetei. Nu răspunde de articolele nepublicabile. Acestea se ard.

Ordinea de preferință a articolelor este următoarea:

Articole de interes obștesc: național, social, economic, cultural.

Articole politice de doctrină și înfăptuiri ale partidului național-liberal scrise pe înțelesul tuturor.

Articole de interes local: fapte din domeniul național, social economic, cultural și politic din tot cuprinsul județului și municipiului Arad.

Articole reportajii speciale privitoare la anumite instituții publice sau private. Informațiuni de tot felul.

Colaboratorii — permanenți sau ocazionali — sunt rugați să nu ne trimită articole mai mari de 3—4 sferturi de coală ministerială, scrise citeț cu cerneală, pe o singură pagină, și iscălite.

— Pentru a putea apare la timp, articolele trebuie să fie la redacție cel mai târziu până Marți (sau Vineri) la prânz.

— Orice alte lămuriri se cer la redacție.

Duminică 27 Noembrie, la orele 5 după amiază, Dl profesor I. C. Cătuneanu dela universitatea din Cluj, va conferența la Palatul Cultural, în cadrele societății culturale „Astra” despre „Francmasonerie”.

Publicul e rugat a asista în număr cât mai mare. Intrare liberă.

orice mijloace și pentru cari s'a admis suspendarea urmăririi până la 15 Ianuarie 1928 pentru plata contribuțiilor directe.

Bine'nțeles sechestrare se vor menține, însă obiectele vor rămâne în păstrarea debitorilor conform principiului general din legea de urmărire, afară de cazurile când ar fi pericol de instrăinare ori de dispariția datornicilor.

Sub nici un cuvânt nu este îngăduită urmărirea obiectelor strict necesare apărării de lege.

G. Nicolescu;

admin. financiar

Buletin săptămânal.

Situația politică

Internă.

Evenimentul important politic al săptămânii este adunarea la clubul din București a delegaților partidului național-țărănist și declarațiile D-lui Maniu șeful partidului.

Ce credeți că a spus între altele D-lui Iuliu Maniu în marea D-sale vedere? Citiți bine: „Legile Parlamentului ales în 1922 n'au valoare”.

Ce însemnează aceasta de cât șah la regență care a fost aleasă și votată de parlamentul ales în 1922?

Concluzia este evidentă. Cum ar veni la putere, afară cu regența și s'ar instala ca dictatori pe viață ai României mari.

Proastă trebuie să fie privită regența de inteligența fostului fiscal de pe lângă judecătoria din Blaj.

Dar D-nul Maniu a mai declarat că, interzicerea adunării de la Alba-Iulia, a oprit poporul să ia hotărâri cu privire la acțiunea opoziției în politica internă.

Vicepreședintele său însă D-l exînvățător Mihalache din Topoloveni a spus la aceeași întrunire, în fața chiar și D-lui Maniu că directivele și metodele de luptă le va hotărâ comitetul executiv al partidului iar poporul e chemat numai să le execute.

Cum se împacă atunci cele două declarații și ce fel de democrat este D-l Mihalache când cere poporului executarea poftelor și voinței D-sale.

Externă.

Tratatul jugoslav a făcut mult sânge rău imperialismului italian care orbit de orgoliu găsește piedici și-n muștele din aer. De aceea studențimea italiană a organizat mari manifestațiuni de protestare contra Franței și Iugoslaviei.

Scopurile vizitei lui Stressemann la Viena a provocat energice protestări în presa franceză care a văzut manevra pentru alipirea celor două state. — La 30 Noembrie se întrunește la Geneva conferința dezarmării la care iau parte și Societele-anunțate prin o scrisoare a lui Cicerin. — La 5 Decembrie, Societatea națiunilor va da o hotărâre definitivă în chestia optanților unguri.

În parlamentul englez sau ridicat glasuri contra acțiunii lordului Rothermeere și pentru respectarea tratatelor.

În Rusia sovietică este mare încordare între partizani lui Troțki și ai lui Stalim, care poate duce la războiul civil.

— Statele Unite vor trimite delegat, la conferința dezarmării deși și-au anunțat sporirea flotei.

— Relațiile ruso-polone merg spre o destindere cu prilejul convenției pentru restituirea bunurilor culturale poloneze.

— Magnații unguri încurajați de Italia, au reluat mișcarea pentru aducere ca rege a arhiduce-lui Otto care va deveni major peste 3 ani.

Ultima oră.

† ION I. C. BRĂȚIANU.

de cât ori când trebuie să fie azi treze în mintea și sufletele noastre. Înalta Regență a binevoit a încredința sarcina formării noului Guvern D-lui Vintilă I. C. Brătianu care a format Guvernul în aceeași compunere ca și guvernul precedent. Noul guvern a depus jurământul azi dimineață în fața Înaltei Regențe.

(Telegramă oficială către autorități)

În urma ordinului telegrafic Nr. 25454/1927 al D-lui Ministru de Interne cu nemărginită durere Vă aduc la cunoștință încetarea din viață a Președintelui Consiliului de Miniștrii Ion C. I. Brătianu azi 24 Noembrie orele 6.45. Țara pierde pe marele bărbat de Stat al cărui nume va rămâne în veci legal de întregirea neamului nostru. Durerea ce ne copleșește nu trebuie însă să ne facă a pierde o clipă din vedere interesele superioare al Statului cari mai mult

VINTILĂ BRĂȚIANU, noul președinte al Consiliului.